

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Mihala a sudcov JUDr. Juraja Majchráka a JUDr. Jany Serbovej, v trestnej veci proti obvinenej **A. Š. a spol.**, pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo dňa 23. apríla 2008, sp. zn. BB-3 T 8/2008 rozhodol na neverejnom zasadnutí konanom dňa 6. novembra 2008 v Bratislave

t a k t o :

Podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie **z r u š u j e** a Špeciálnemu súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica **sa ukladá**, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e :

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len špeciálny prokurátor) podal dňa 11. apríla 2008 pod číslom VII/2 Gv 230/06-19 na Špeciálny súd v Pezinku obžalobu, v ktorej obvineným A. Š. a A. D. kládol za vinu spáchanie prečinu podplácania spolupáchateľstvom podľa § 20, § 333 ods. 1 Trestného zákona, pretože spoločným konaním mali inému v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu priamo ponúknuť a poskytnúť úplatok, a taký čin spáchať voči verejnému činiteľovi, pričom skutku sa mali dopustiť na tom skutkovom základe, že:

- dňa 27. júla 2006 okolo 11.40 hod. v Ž. na ul. P. pred ubytovňou S., a. s., po zastavení osobného motorového vozidla značky Renault Thalia, ev. č. R. príslušníkmi Obvodného oddelenia Policajného zboru Žilina, ponúkla A. Š. pri kontrole príslušníkom Odboru všeobecnej kriminality Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva

Policajného zboru Žilina nstržm. Ľ. M. najprv 5 000 Sk, ktorú sumu neskôr zvýšila na 2 x 5 000 Sk pre Ľ. M. a npor. D. D., následne A. D. ponúkla obom policajtom po 10 000 Sk za to, aby ich prepustili a nepredvádzali na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Žilina, pričom A. Š. vtlačila medzi doklady, ktoré držal npor. D. D. 19 000 Sk a A. D. ponúkala túto sumu aj Ľ. M.

Samosudca Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len Špeciálny súd) doručil dňa 17. apríla 2008 obom obvineným obžalobu spoločne s výzvou na oznámenie návrhov na vykonanie dôkazov a upozornenie podľa § 240 ods. 3, ods. 4, ods. 5 Trestného poriadku.

Následne samosudca tohto súdu uznesením zo dňa 23. apríla 2008, č. k. BB- 3 T 8/2008-140, podľa § 350 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v ustanovení § 241 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku a s prihliadnutím na ustanovenie § 215 ods. 2 písm. a/ Trestného poriadku zastavil trestné stíhanie voči obvineným A. Š. a A. D. pre vyššie citovaný skutok právne posúdený ako spolupáchateľstvo k prečinu podplácania podľa § 20, § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Trestného zákona lebo trest, ku ktorému toto trestné stíhanie môže viesť, je celkom bez významu popri treste (ako vyplýva z nižšie uvedených skutočností zrejme mal na mysli terminus technicus trestoch), ktorý bol obom obvineným uložený právoplatnými rozsudkami nasledovných súdov:

- trest odňatia slobody vo výmere jedného roka s podmieneným odkladom výkonu na skúšobnú dobu tri roky (na základe trestného rozkazu Okresného súdu v Nitre z 26. októbra 2006, sp. zn. 4 T 61/06, pre spolupáchateľstvo na trestnom čine krádeže a podvodu podľa § 20 k § 221 ods. 1 a § 212 ods. 1 Trestného zákona, s právoplatnosťou dňa 30. decembra 2006),

- trest odňatia slobody vo výmere osem mesiacov s podmieneným odkladom výkonu na skúšobnú dobu osemnástich mesiacov (u obvinenej A. Š.), trest odňatia slobody vo výmere osemnásť mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu dva roky (u obvinenej A. D.), (obe obvinené boli odsúdené k týmto trestom trestným rozkazom Okresného súdu Košice – okolie zo 14. decembra 2006, sp. zn. 5 T 116/06), (pre spolupáchateľstvo na trestnom čine krádeže podľa § 20 k § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, k právoplatnosti došlo dňa 22. októbra 2007),

- trest odňatia slobody vo výmere dva roky s podmiennečným odkladom výkonu na skúšobnú dobu štyri roky (na základe trestného rozkazu Okresného súdu v Čadci zo 6. júna 2007, sp. zn. 3 T 44/07, pre spolupáchateľstvo na trestnom čine krádeže a podvodu podľa § 20 k § 212 ods. 1 a § 221 ods. 1 Trestného zákona, uložený trest je súhrnný, súčasne bol zrušený výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Nitra z 26. októbra 2006, sp. zn. 4 T 61/06, a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 30. júna 2007),

- trest odňatia slobody vo výmere jeden rok a dva mesiace s podmiennečným odkladom výkonu na skúšobnú dobu dva roky (na základe trestného rozkazu Okresného súdu Košice II z 27. septembra 2007, sp. zn. 7 T 40/07, pre spolupáchateľstvo na trestnom čine krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c/ Trestného zákona a podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, s právoplatnosťou dňa 12. novembra 2007),

- u obvinenej A. D. aj trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov s podmiennečným odkladom výkonu na skúšobnú dobu štyri roky (na základe trestného rozkazu Okresného súdu Lučenec z 8. novembra 2007, sp. zn. 22 T 83/07, pre spáchanie trestného činu úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., uložený trest je súhrnný, trest uložený rozsudkom Okresného súdu v Nitre z 26. októbra 2006, sp. zn. 4 T 61/06, bol zrušený, k právoplatnosti došlo 30. novembra 2007).

Svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu čl. 142-144 trestného spisu tým ťažiskovým argumentom, že tresty, ku ktorým predmetné trestné stíhanie môže viesť, sú celkom bez významu popri treste, ktorý bol obom obvineným pre iný čin už právoplatne uložený. Samosudca ďalej uviedol, že v posudzovanej veci by prichádzalo do úvahy u oboch obvinených ukladanie súhrnných trestov a tieto sa očakávajú len v podobe málo (mierne) prísnejšej sankcie, než trest uložený predchádzajúcim rozsudkom. Pritom vychádzal z porovnávania trestných sadziieb za jednotlivé trestné činy i z porovnávania trestov, ktoré by podľa všeobecných kritérií pri ukladaní druhu a výmery trestu mohli byť uložené. Špecifikoval, že pri prečine podplácania podľa § 333 ods. 2 Trestného zákona je stanovená trestná sadzba od dvoch do piatich rokov a pri trestnom čine podvodu podľa § 212 ods. 2 Trestného zákona je trestná sadzba až do dvoch rokov odňatia slobody, pri trestnom čine krádeže podľa § 221 ods. 2 Trestného zákona je trest odňatia slobody vo výmere od jedného do piatich rokov a napokon pri trestnom čine úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Tr. zák. č. 141/1961 Zb.

(správne má znieť 140/1961 Zb.) v znení ďalších zmien a doplnkov je určený trest odňatia slobody až na tri roky.

Keďže obom obvineným boli predchádzajúcimi (vo výroku napadnutého uznesenia) citovanými rozhodnutiami uložené tresty odňatia slobody s dlhodobou skúšobnou dobou, samosudca Špeciálneho súdu považuje tieto za dostatočné, pričom súčasne mu pripadá nadbytočné a neekonomické vykonať hlavné pojednávanie a eventuálne po uznaní viny upustiť od uloženia súhrnného trestu u oboch obvinených. Napokon samosudca uviedol, že uloženie trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom (v tejto súvislosti odôvodnenie napadnuté uznesenie postráda), prípadne nepodmieneného trestu by bolo nepomerne prísne a nespĺňalo by zákonom sledovaný účel trestu.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote (dňa 30. apríla 2008 po jeho doručení dňa 28. apríla 2008) v zmysle § 241 ods. 4 Trestného poriadku sťažnosť špeciálny prokurátor. V písomných dôvodoch sťažnosti (č.l. 151-153 trestného spisu) namietal zákonnosť a správnosť rozhodnutia prvostupňového súdu z viacerých hľadísk.

Predovšetkým poukázal na skutočnosť, že v prípade ukladania súhrnného trestu v zmysle § 42 ods. 1 a nasl. Trestného zákona nesmie byť súhrnný trest miernejší ako sankcia uložená skorším rozsudkom, pričom upustiť od uloženia súhrnného trestu alebo od uloženia ďalšieho trestu možno iba vtedy, ak súd pokladá trest uložený skorším rozsudkom na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a za dostatočný.

V ďalšom poukázal na ustanovenie § 38 ods. 2 Trestného zákona, podľa ktorého pri určovaní druhu trestu a jeho výmery musí súd prihliadnuť na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a prit'ážujúcich okolností. V tomto smere dôvodil tým, že kompletný vyšetrovací spis dáva zhodne u oboch obvinených podklad pre výlučný záver o existencii prit'ážujúcej okolnosti uvedenej v § 37 písm. m/ Trestného zákona, t. j. odsúdenie oboch za iné trestné činy. Súčasne prokurátor prezentoval svoje stanovisko, že v súdenom konaní neexistuje ani u jednej z obvinených žiadna poľahčujúca okolnosť.

Následne s ohľadom na vyššie uvedené fakty vyslovil sťažovateľ názor, že dolná hranica trestnej sadzby za prečin podplácania podľa § 333 ods. 2 Trestného zákona sa tak zo zákona má zvýšiť o jednu tretinu, takže sankcia vzhľadom na postup podľa § 38 ods. 4

Trestného zákona musí prezentovať dolnú hranicu tri roky odňatia slobody a hornú hranicu päť rokov odňatia slobody.

Popritom všetkom sťažovateľ poukázal na osoby oboch obvinených a možnosti ich nápravy. Zvýraznil, že obvinená Š. bola doposiaľ desaťkrát súdne trestaná a obvinená D. bola v minulosti dvanásťkrát súdne trestaná, pričom obe sa až štyrikrát dopustili protiprávneho konania spoločne. Vzhľadom na ich minulosť, narušenosť ich osôb ako špeciálnych recidivistiek majetkovej protispoločenskej činnosti, s prihliadnutím na ich doterajší život i skôr uložené sankcie, zrejme podmienené odsúdenie ťažko dosiahne svoj prevýchovný účel. Účinná ochrana spoločnosti si podľa sťažovateľa vyžaduje uloženie prísnejšej sankcie spojenej s priamym výkonom trestu odňatia slobody u oboch obvinených.

Napokon sťažovateľ z týchto dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku napadnuté uznesenie Špeciálneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti v intenciách ustanovenia § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Trestného poriadku preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia, a tak zistil, že sťažnosť špeciálneho prokurátora je plne dôvodná.

Podľa § 350 ods. 1 Trestného poriadku samosudca obžalobu predbežne neprejednáva, preskúma však, či poskytuje spoľahlivý podklad na ďalšie konanie a či prípravné konanie, ktoré jej predchádzalo, bolo vykonané spôsobom zodpovedajúcim tomuto zákonu.

Podľa § 350 ods. 2 Trestného poriadku po preskúmaní obžaloby podľa jej obsahu a obsahu spisu samosudca urobí niektoré z rozhodnutí uvedených v § 241 ods. 1 písm. a/ až písm. j/.

Podľa § 241 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku obžalobu podanú na súde pre prečin a zločin s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou osem rokov preskúma samosudca a podľa jej obsahu a obsahu spisu môže zastaviť trestné stíhanie, ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 2 a ods. 3 Trestného poriadku.

Podľa § 215 ods. 2 písm. a/ Trestného poriadku môže byť trestné stíhanie zastavené, ak je trest, ku ktorému môže trestné stíhanie viesť, **celkom bez významu** popri treste, ktorý bol obvinenému pre iný čin už právoplatne uložený.

Podľa § 215 ods. 3 Trestného poriadku môže byť zastavené trestné stíhanie proti obvinenému, ktorý sa významnou mierou podieľal na objasnení korupcie, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny alebo zločinu spáchaného organizovanou skupinou, zločineckou skupinou, alebo teroristickou skupinou, alebo na zistení alebo usvedčení páchatel'a tohto trestného činu a záujem spoločnosti na objasnení takého trestného činu prevyšuje záujem na trestnom stíhaní tohto obvineného; zastaviť trestné stíhanie nie je možné voči organizátorovi, návodcovi alebo objednávateľovi trestného činu, na ktorého objasnení sa podieľal.

Podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona kto inému v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok, alebo z toho dôvodu poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok inej osobe, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

Podľa § 333 ods. 2 písm. b/ Trestného zákona odňatím slobody na dva roky až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1/ voči verejnému činiteľovi.

Podľa § 37 písm. m/ Trestného zákona príťažujúcou okolnosťou je to, že páchatel' bol už za trestný čin odsúdený, súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadať.

Podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona ak prevažuje pomer príťažujúcich okolností, zvyšuje sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu.

Žiadnym z vyššie uvedených zákonných ustanovení sa samosudca prvostupňového súdu v rámci postupu svojho doterajšieho konania dôsledne neriadil.

Preskúmaním dosiaľ zhromaždeného kompletného spisového materiálu senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok proklamovaných Špeciálnym

súdom vo vzťahu k zákonnému ustanoveniu § 241 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku, teda podmienok na zastavenie trestného stíhania voči obom obvineným pre tzv. neúčelnosť trestného stíhania z dôvodu tzv. bezvýznamnosti hrozacej sankcie.

V prvom rade je potrebné uviesť, že aplikácia ustanovenia § 215 ods. 3 Trestného poriadku v tomto prípade neprichádza do úvahy, pretože takáto situácia neexistuje. Súčasne možno konštatovať, že **vonkoncom nie sú splnené podmienky ustanovenia § 215 ods. 2 písm. a/ Trestného poriadku.**

Trestné stíhanie obvinených A. Š. a A. D. pre skutok z 27. júla 2006 vôbec nemožno považovať za **celkom** (a tento terminus technicus druhostupňový súd zdôrazňuje) **bezvýznamný** popri už skôr uložených a vymenovaných sankciách oboch obvinených. Samosudca pochybil, ak po štúdiu spisového materiálu bez vykonania inštitútu hlavného pojednávania dospel k záveru, že v danom prípade možno aplikovať postup obsiahnutý v ustanovení § 215 ods. 2 písm. a/ Trestného poriadku. Takéto podmienky rozhodne splnené v danej veci neboli. Na jednej strane síce správne dôvodil tým, že v prejednávanej trestnej veci by pravdepodobne došlo k situácii, že by súd ukladal obom páchatelkám súhrnné tresty, avšak nekriticky posúdil tú okolnosť, že podľa platných ustanovení Trestného zákona a zaužívanej súdnej praxe (viď početná judikatúra k problematike), nemožno pri ukladaní súhrnného trestu páchatel'a sankcionovať rovnakým alebo miernejším trestom odňatia slobody. Tento musí byť vždy zo zákona prísnejší, ak nie sú splnené podmienky pre upustenie od ukladania súhrnného trestu. V súčasnom štádiu posudzovaného prípadu rozhodne nemožno súhlasiť so stanoviskom prvostupňového súdu v tom smere, že by boli splnené podmienky upustenia od ukladania súhrnného trestu. Charakter skutku, opakované viacnásobné pokusy o podplácanie súčasne dvoch verejných činiteľov v činnej službe prezentujú vysokú spoločenskú nebezpečnosť protiprávneho konania oboch obvinených.

Na obidve obvinené už bolo v minulosti pôsobené opakovane viackrát výlučnou hrozbou trestu a ani jedna z nich si z toho nevzala dostatočné ponaučenie. V zhode s názorom sťažovateľa treba konštatovať, že v prípade uznania viny by ich bolo nutné z hľadiska osobnostného profilu posudzovať ako recidivistky a v tomto zmysle voliť sankciu prísnejšiu než je tá, nad akou uvažoval prvostupňový súd. Dôsledne treba mať totiž na zreteli nielen hľadiská generálnej, ale v tomto prípade predovšetkým individuálnej prevencie. Obvinená Š. bola v minulosti desaťkrát súdne trestaná, obvinená D. dokonca až dvanásťkrát, pričom

vonkoncom nemožno konštatovať, že by predchádzajúce sankcie u nich splnili svoj prevýchovný účel. Z tohto pohľadu by preto neobstála dôvodnosť takého postupu, aby im bola ukladaná sankcia na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby. Pritom v zhode s názorom sťažovateľa sa možno v súčasnej situácii prikloniť k záveru, že s poukazom na ustanovenie § 38 ods. 4 Trestného zákona (dôvodnosť záveru vyplývajúceho z § 37 písm. m/ Trestného zákona) by dolná hranica sankcie v posudzovanom prípade predstavovala trest odňatia slobody vo výmere troch rokov. Takáto sankcia nie je absolútne bezvýznamná, odhliadnuc už od skôr pertraktovaných zásad, týkajúcich sa jednak spôsobu ukladania súhrnného trestu a sekundárne i ukladania sankcií potencionálnym recidivistkám.

Keďže postup Špeciálneho súdu založený výlučne na posudzovanej skutočnosti nespĺňa materiálne náležitosti obsiahnuté v ustanovení § 241 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosti špeciálneho prokurátora vyhovel a rozhodol spôsobom uvedeným v enunuciáte tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.

V Bratislave 6. novembra 2008

JUDr. Ján M i h a l, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Kristína Cíhová